04. וירא. וצדקה תציל ממות. (בראׁ קד/א)

בראׁ יח 16: וַיָּקֻמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיַּשְׁקִפוּ עַל פְּנֵי סְדֹם

1. **<u>לפני שיעניש, הׁ שולח הזדמנות להיטיב את הדרך.</u>**

רבי אלעזר אמר: תא חזי כמה אנהג קבׂה טיבו עם כל ברייו בא וראה עד כמה הקבׂה מתנהג בחסד עם הבריות, **וכל שכן לאינון דאזלי באורחוי** קל וחומר עם אלו שהולכים בדרכיו, **דאפילו בזמנא דבעי למידן עלמא,** שאפילו בזמן שהוא דן את העולם, **איהו גרים למאן דרחים ליה למזכי במלה, עד לא ייתי ההוא דינא לעלמא.** הוא גורם למי שמרחם עליו לזכות בדבר כלשהו, לפני שנגזר עליו אותו הדין.

2. **<u>ההזדמנות הזאת: העני.</u>**

דתנינן, בשעתא דקבׂ"הברחים ליה לבׂ"נ, משדר ליה דורונא למדנו שכשהקבׂה אוהב את האדם, הוא שולח לו מתנה. **ומאן איהו? מסכנא. בגין דיזכי ביה.** ומהיׁ עני, כדי שיזכה בו. **וכיון דזכי ביה איהו אמשיך עליה חד חוטא דחסד דאתמשך מסטר ימינא** ברגע שזכה בו, הקבׂה מושך עליו חוט של חסד שנמשך מצד הימין, **ופריש ארישיה ורשים ליה** פורס אותו על ראשו, ורושם אותו, **בגין דכד ייתי דינא לעלמא ההוא מחבלא יזדהר ביה** כשיבוא הדין לעולם, יזהר מלאך המזיק (מלפגוע בו) **וזקיף עינוי וחמא להההוא רשימו,** הוא ירים את עיניו ויראה את הסימן **וכדין אסתלק מניה, ואזדהר ביה** אז יסתלק ממנו ויזהר (לא לפגוע) בו. **בגיני כך, אקדים ליה קבׂה במה דיזכי.** לכן הקדים לו הקבׂה (הזדמנות זו) כדי שיזכה בה.

3. **<u>דוגמה: אברהם, המלאכים ולוט.</u>**

ותׂ"ח, כד בעא קבׂה לאיתאה דינא על סדום בא וראה, כשרצה הקבׂה לשפוט את סדום, **אזכי קודם לאברהם, ושדר ליה דורונא למזכי עמהון** זיכה קודם כל את אברהם, ושלח לו מתנה (שלושת המלאכים) שיזכה בהם. **בגין לשזבא ללוט בר אחוה מתמן** כדי להציל את לוט, בן אחיו משם. **הדא הוא דכתיב (בראׁ יט 29): וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אַבְרָהָם, וַיְשַׁלַּח אֶת לוֹט מִתּוֹךְ הַהֲפֵכָה. ולא כתיב 'ויזכור אלהים את לוט', דהא בזכותיה דאברהם אשתזב,** כי בזכותו של אברהם ניצל. **ומאי וַיִּזְכֹּר?** מה פירוש וַיִּזְכֹּרׁ? **דדכיר ליה מאי דאזכי קודם, עם אנון תלת מלאכין.** שזכר לזכותו מה שזיכה אותו מקודם על ידי שלושת המלאכים.

4. **<u>"וצדקה תציל ממוות"</u>**

כגוונא דא, בר נש דיזכי בצדקה עם בני נשא בשעתא דדינא שריא בעלמא, וכן מי שזוכה במצוות צדקה ביחס לבני אדם בשעה שהדין שורה בעולם **קבׂ"ה אדכר ליה להההיא צדקה דעבד** הקבׂה זוכר לזכותו אותה צדקה שעשה, **בגין דבכל שעתא דזכי בׂ"נ הכי אכתיב עליה לעילא** כי בכל שעה שאדם זוכה, נכתב לו למעלה, **ואפילו בשעתא דדינא שריא עלוי** אפילו אם הדין שורה בעולם, **קבׂ"ה אדכר ליה להההוא טיבו דעבד וזכה עם בני נשא** הקבׂה זוכר עבורו אותה טובה עם בני אדם שעשה וזכה בה **כמה דאת אמר (משלי יא 4): וּצְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת, בגיני כך אקדים ליה קבׂה לאברהם בגין דיזכי וישזיב ללוט.** לכן הקדים הקבׂה וגרם לאברהם שיזכה (במצוות צדקה) ויציל את לוט.